

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГО- ТА РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ В АПК УКРАЇНИ

Болтянський Б.В., к.т.н.,

Комар А.С., інженер

*Таврійський державний агротехнологічний університет імені
Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, Україна.*

Постановка проблеми. Неefективне використання енергетичних ресурсів, споживання та експорт легкодоступної нафти і нафтопродуктів, неeкономне використання електроенергії підприємствами АПК чи домогосподарствами населення змушують серйозно замислитись над проблемою енерго- та ресурсозбереження в країні.

Енергетичний сектор економіки України потребує особливої уваги як з боку держави, так й суб'єктів господарювання. Важливим є використання альтернативних джерел енергії, пошук нових шляхів, способів постачання її державі. Енергосистема України навіть за наявності палива не може в достатній мірі забезпечити споживачів тими обсягами енергії, які вони потребують [1].

Закони України «Про енергозбереження», «Про енергетику» та «Про енергопостачання», законодавчі акти Верховної ради України хоча і торкаються проблеми енергетики, проте на практиці особливих позитивних зрушень не виявляють.

Пошуки нових шляхів видобутку енергетичних ресурсів та збереження енергії розглядаються у працях таких вчених як О.П. Романюка, О.Є. Перфілоса, С.М. Срібнюка тощо. Хоча праці вище названих дослідників є важливим внеском у розв'язання енергетичної проблеми, проте значна частина з них містять лише теоретичні значення. На практиці через брак коштів, кризу платежів, необґрунтовану амортизаційну політику, вони, на жаль, не були втілені в життя, а спроби їх реалізації не мали позитивного завершення [2,3].

Основні матеріали дослідження. Рівень розвитку енергетики має визначальний вплив на стан економіки в країні в цілому. Метою даного дослідження є визначення основних проблем енерго- та ресурсозбереження аграрного сектору економіки України як найбільш потужного споживача паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР).

Основним завдання паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) є забезпечення економіки та соціальної сфери життя різними видами палива. Головною проблемою є те, що він увесь час був невід'ємною складовою економічного сектору Радянського союзу. Тому на сучасному етапі розвитку економіки незалежної України потрібна докорінна його перебудова. Паливно-енергетичний комплекс держави

є надзвичайно енергозатратним, адже більша половина тепла втрачається при транспортуванні. Україна на сьогоднішній день є однією з перших країн у світі за показником споживання енергоносіїв на одиницю продукції. За статистичними даними Україна кожного року споживає енергоносіїв на суму 12 млрд. доларів. Протягом наступних років темпи споживання інтенсивно зростають.

Для того, щоб вирішити питання енерго- та ресурсозбереження, необхідно:

- по-перше, прийняти такий законодавчий акт як закон України «Про енергоефективність», тобто дещо корегувати закон «Про енергозбереження»;

- по-друге, необхідно внести зміни до закону «Про оподаткування прибутку підприємств»;

- по-третє, насамперед вдосконалення потребує закон «Про комерційний облік ресурсів, передача яких здійснюється мережами».

У сучасних умовах держава має унікальне географічне та геополітичне значення та виступає транспортером ПЕР.

Отже для забезпечення максимально ефективного розвитку аграрного сектору економіки та підвищення якості життя населення до світових стандартів слід вирішити такі проблеми як [1-5]:

- недостатній рівень забезпечення власними ПЕР і значна кількість імпортованих ресурсів;

- необхідність створення стратегічних запасів для забезпечення енергетичної незалежності України;

- високий рівень зношеності енергетичної інфраструктури та необхідність модернізації та реконструкції основних фондів АПК;

- недостатній рівень використання альтернативних видів палива та джерел енергії;

- високий рівень витрат енергоресурсів при їх виробництві, транспортуванні та споживанні, впровадження новітніх технологій, раціоналізація структури суспільного виробництва.

Для вирішення перелічених вище проблем слід сформулювати якісну стратегію щодо їх подолання, реформувати ПЕК відповідно до ринкових умов господарювання.

Перші кроки до зміни та модернізації були зроблені з прийняттям «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» [1,2]. Ця подія мала позитивне значення у регулювання енергетики України, адже до її прийняття не було чіткого плану щодо розвитку та функціонування енергетичної галузі. У ній розкрито багато цілей та завдань, напрямків проведення «перебудови».

Окремим розділом виділяють «Пріоритетні напрями та обсяги енергозбереження, потенціал розвитку відновлюваних джерел енергії». Згідно з ним фактор енерго- та ресурсозбереження є одним із визначальних для енергетичної стратегії України. Від його рівня залежить ефективне функціонування національної економіки.

Відповідно до прийнятої стратегії на даний час основним фактором зниження енергоємності продукції (послуг) в усіх галузях економіки, зокрема в АПК, є формування ефективно діючої системи державного управління сферою енергозбереження. Це дозволить, в першу чергу, удосконалити структуру кінцевого споживання енергоресурсів, зокрема за рахунок подальшого розширення та поглиблення електрифікації в усіх сферах економіки шляхом заміщення дефіцитних видів палива з одночасним підвищенням ефективності виробництва [1-3].

Ще однією проблемою, яку неможливо не згадати є обмеженість власного потенціалу інвестиційних ресурсів комплексу. Оцінюючи ситуацію, яка характерна сучасному етапу розвитку відновлення основних фондів може бути здійснене лише через 40 років. Це спричинене негативними чинниками, які зменшують ефективність вкладення коштів.

Для вирішення даної проблеми слід здійснити ряд заходів:

- сформувати конкурентну структуру ринків, яка сприятиме розвитку інвестиційної діяльності більше ніж монополія;
- прискорити темпи економічного розвитку ПЕК за рахунок енерго- та ресурсозбереження, створення системи моніторингу та стратегічного планування у ПЕК України;
- удосконалити систему управління галузевих енергетичних ринків у різних напрямках.

Висновки. Впровадження таких заходів повинне сприяти додатковому інвестуванню держави в АПК, зміцненню енергетичної безпеки країни. На основі здійснених заходів будуть впроваджуватись новітні, екологічно чисті технології, Україна підвищить свій імідж на світовій арені і буде надійним партнером.

Список використаних джерел

1. Болтянський Б.В. Енерго- та ресурсозбереження в тваринництві: підручник / Б.В. Болтянський та ін. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 410 с.
2. Перфілосо О.Є. Проблеми та перспективи відродження вітчизняної електроенергетики в контексті реалізації «Енергетичної стратегії України на період до 2030 року». *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №11. С. 30–39.
3. Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. Альтернативні напрями енергозбереження в домогосподарствах населення. *Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств. Проблематика 2023: «Функціонування сільськогосподарських підприємств на засадах циркулярної економіки»: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. інтернет конференції*. ЛНУП, Дубляни, Львів: Галицька видавнича спілка. 2023. С. 26–30.

4. Komar A. Definition of priority tasks for agricultural development. Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference. «*Multidisciplinary research*». Bilbao, Spain 2020. Pp. 431–433.

5. Скляр О. Г., Скляр Р. В. Біоконверсні технології прискореної переробки відходів тваринництва в екологічно безпечні добрива. *Науковий вісник ТДАТУ*. Мелітополь: ТДАТУ, 2021. Вип. 11, т. 2. №3. DOI: 10.31388/2220-8674-2021-2-3.